9-a jaro. — N-ro 3-4 (97-98) Marto-Aprilo 1923.

Belga Esperantisto

MONATA REVUO

OFICIALA ORGANO DE LA BELGA LIGO ESPERANTISTA

Aliĝinta al la Unuiĝo de la Belga Perioda Gazetaro

Direktoro :
FRANS SCHOOFS, Kleine Beerstraat, 45
ANTVERPENO

JARA ABONPREZO : FR. 10.—

ANTVERPENO
1923

Belga Ligo Esperantista

Ĉiujara Kotizaĵo
(Jaarlijksche bijdrage — Cotisation annuelle) :

Ordinaraj membroj (Gewone leden. — Membres ordinaires) fr. 5.—
Ordinaraj membroj kun abono de «Belga Esperantisto» fr. 10.—
Protektantaj membroj (Besch. leden — Membres protecteurs) fr. 25.—
Bonfarantaj membroj (Leden-weldoeners — membr. bienf.) fr. 50.—

HONORA KOMITATO:

Prezidanto: Princo LEOPOLDO DE BELGUJO, Duko de Brabant.
Prezidinto: Generalo Grafo LEMAN.
Membroj: S-roj BERNIER, Skabeno, St. Gilles.
BRAUN, antaŭa urbestro Gent.
CH DESSAIN, Urbestro de Mechelen.
F. COCQ, Skabeno de la Publika Instruado, Ixelles.
DEVREUX, Urbestro, Charleroi.
DEWANDRE, Skabeno de la Publika Instruado, Charleroi.
DUBOIS, Direktoro de la Supera Komerca Lernejo, Antwerpen.
Senatano HOUZEAU DE LEHAIE, Mons.
Senatano LAFONTAINE, Bruselo.
A. MAERTENS, Prezidanto de «Banque de Flandre», Gent.
PASTUR, Konstanta deputato de la Provinco, Marcinelle.
B-no RUZETTE - VAN CALOEN DE BASSEGHEM, ministro de Terkulturo.
LEON SCHEERDERS, industriisto, St. Nicolaas (Waes).
J. SCHRAMME, advokato, Brugge.
J. SPINHAYER, antaŭa, Urbestro, Verviers.
D-ro R. VAN MELCKEBEKE, hemiisto, Antwerpen.
VERDONCK, Urbestro, Gentbrugge.

Oficiala Organo de la Ligo
„ BELGA ESPERANTISTO „

Redakta Komitato:
S-roj COGEN, PAROTTE, PETIAU, SCHOOFS, VAN SCHOOR, WITTERYCK.

Jara Abonprezo: Belglando Fr. 10. — (specialaj kondiĉoj por Grupoj)
Eksterlando : Fr. 12.—.

Anoncoj:	12 numeroj.	6 numeroj.	3 numeroj.	1 numero.
1 paĝo :	Fr. 200.—	105.—	60.—	30.—
1/2 paĝo :	Fr. 105.—	55.—	35.—	20.—
1/3 paĝo :	Fr. 70.—	40.—	25.—	15.—
1/4 paĝo :	Fr. 55.—	35.—	20.—	12.50
1/8 paĝo :	Fr. 30.—	20.—	15.—	10.—

Verdaj kovrilpaĝaj : samaj prezoj + 150 0/0.

AGADA KOMITATO

Prezidanto: S-ro A. J. Witteryck, Steenbrugge.

Vicprez.: S-roj L. Cogen, Ninove; L. Champy, 17, r. Richard, Anvers.

Ĝenerala Sekretario: S-ro H. Petiau, St. Lievenslaan, 60, Gent.

Kasisto: S-ro F. Mathieux, 15, Avenue Bel-Air, Uccle.

Direktoro de la Oficiala Organo: } Fr. Schoofs, 45, kleine Beerstraat,
Gazetara Servo: } Antwerpen.

MEMBROJ ELEKTITAJ DE LA ĜENERALA KUNVENO.

S-roj Babilon (Jumet), L. Champy (Antwerpen), D-ro Dupont (Beyne-Heusay, S-ino Elworthy - Posenaer (St. Mariaburg), Jos. Parotte (Verviers), Frans Schoofs (Antwerpen), D-ro W. van der Biest (London) kaj Oscar Van Schoor (Antwerpen).

DELEGITOJ DE LA GRUPOJ.

Antwerpen: Antverpena Grupo Esperantista: S-ro A. Van de Velde, 10, Olijftakstraat.
» La Verda Stelo, S-roj E. De Coster, M. Jaumotte.
» La Suda Lumo, S-ro J. Jacobs, 444. Boomsche steenweg.
» Esperantista Junularo: R. Broeckhove, Maatstr., 52.

Boom : Grupo Esp., J. Clerbaut, Groenhofstr..

Brugge: Bruĝa Grupo Esperantista, S-ro A. J. Witteryck, Steenbrugge.
F-ino Y. Thooris, 4, rue de l'Outre.

Charleroi: Grupo Esperantista, A. Henraut, 30, r. Ferrer, Lodelinsart.

Gent: Genta Grupo Esperantista, H. Petiau, 60, St. Lievenslaan, Gent.
C. Van de Velde, Zwarte Heirestraat, Gentbrugge —
» La Progreso, S-ro L. Cogen, Ninove, kaj F-ino E. Colyn, Ryhovelaan, 21, Gent.

Gendbrugge: «Espero»: S-ro De Bruyker, Gestichtstraat, 96.

Ledeberg: La Tagiĝo, S-ro L. Varendonck, 113, Kerkstr., Gentbrugge.

Liége: Lieĝa Ago, S-roj Oger, 37, rue de Campinne, Liége, kaj F. Derigat, rue St. Eloi, 11, Liége.

Lier: Liera Stelo, S-ro J. Leflot, 47, Vaartlaan, Lier.

Lokeren: La Durma Stelo, S-ro A. Roels, Bergendries 28.

Mechelen: Grupo Esperantista Axel Baesens, Statiestraat, 16.

St-Gilles-Bruxelles: Antaŭen, F. Mathieux, 15, Av. Bel-Air, Uccle.

St. Nikolaas-Waes: Unueco estas Forteco, S-ro A. De Bosschere, 3, Place de la Régence.

Sclessin: Grupo Esp.: J. Bissot, rue de Trazegnies, 72.

Spa: Soc. Espéranto de Spa, S-ro J. Desonay, Place des Glorieux, 3.

Verviers: Esperantista Grupo, S-ro Joseph Pirnay, 146, Ch. de Heusy.
J. Herion, rue des Raines, 8.

9a JARO MARTO-APRILO 1923 No 3-4 (97-98)

BELGA ESPERANTISTO

MONATA REVUO

Oficiala organo de la Belga Ligo Esperantista

Redakcia parto: FRANS SCHOOFS 45, Kleine Beerstraat, Antwerpen | Abonoj kaj Monsendoj FERN. MATHIEUX 15, Avenue Bel-Air, Uccle

Nepresitajn manuskriptojn oni ne resendas. — La Redakcio konservas por si la rajton korekti laûbezone la manuskriptojn.

Belga Ligo Esperantista

Komitata Kunveno en Bruselo la 22an de aprilo 1923

La kunsido malfermiĝis je la 10a sub la prezidanteco de S-ro L. Cogen, vicprezidanto de la Ligo.

La Prezidanto senkulpigas S-ron Witteryck, Prezidanto de la Ligo, malhelpata.

ĈEESTAS: S-roj Babilon, Champy, Frans Schoofs, komitatanoj. S-ino Elworthy-Posenaer letere senkulpigis sin.

La jenaj grupoj estis riprezentataj: Antverpena Esperantista Grupo, « Verda Stelo » (Antverpeno); « Bruĝa Grupo Esperantista », «Genta Grupo Esperantista», «La Progreso», (Gento); «La Taĝiĝo», (Ledeberg); «Lieĝa Ago», (Lieĝo); «Liera Stelo», (Liero); «Grupo Esperantista» (Mehleno) «Antaŭen» (St. Gilles-Bruselo); «Esperantista Grupo » (Verviers).

SENKULPIGIS SIN: «Grupo Esperantista» (Charleroi); «La Durma Stelo» (Lokeren; «Unueco estas Forteco» (Sankta Nikolao); « Grupo Esperantista » (Sclessin) « Soc. Esperanto de Spa ».

NE SENKULPIGIS SIN: «Suda Lumo», (Antverpeno); «Grupo Esperantista » (Boom); « Espero » (Gendbrugge);

TAGORDO:

1e) ARANĜO DE LA KONGRESA PROGRAMO. — La Liga Sekretario informas la gedelegitojn, ke la Urbestraro de Namur informis lin, ke la gekongresanoj estos oficiale akceptataj en la urbdomo. Li prezentas kompletan programon, kiu estas akceptata. Anstataŭ la kutima Esperanta festo, propaganda festo okazos la dimanĉon vespere, se eble, en la Kursalo. Siavice, Sro. Mathieux, proponas diversajn ekskursojn kiuj certe kontentigos ĉiujn! Inter aliaj ekskurso al grotoj de Han, al Dinant vagonare kaj reveno al Namur per vaporŝipo; de Dinant al Profondeville piede kaj reveno al Namur per tramveturilo.

S-ro Varendonck (Ledeberg) informas, ke la administrado de la Grotoj de Han konsentos rabaton de 50 0/0 al la gekongresanoj, se ili estos almenaŭ dudekope. La enirprezo estos 10 frj.

2e. «BELGA ESPERANTISTO» S-ro Schoofs insistas por ke la

delegitoj zorgu ke la membroj de iliaj grupoj abonu la ĵurnalon, ĉar li rimarkas, ke tre malmulte da novaj membroj abonas. La unua numero povis reaperi nur dank'al la malavareco de unu sindona samideano, ĉar la nombro de abonantoj ne estas sufiĉa! Estas do necese, ke la grupoj pli efike subtenu la revuon. La Sekretario insistas por ke ili arangŭ sian kotizon tiamaniere, ke ĝi enhavu la abonprezon. Cetere estas la plej bona rimedo por konservi la membrojn ĉar la sperto pruvis, ke la abonantoj sin pli interesas al nia movado kaj restas fidelaj membroj. S-ro Jaumotte enkaŭ insistas tiusence. S-ro Varendonck proponas, ke B. E. aliformiĝu en propaganda ĵurnalo kiel «Gento-Esperanto» antaŭ la milito. S-ro Schoofs rimarkigas, ke propaganda ĵurnalo ne atingos la celon, ĉar oni ne povos disdoni sufiĉe grandon kvanton. Nur la ĉiutagaj ĵurnaloj taŭgas tiucele. Laŭ li nia revuo devas resti belga dokumenta gazeto.

S-ro Oger ne volas kritiki la enhavon de la ĵurnalo, nek ĝian formon sed laŭ li estus preferinde, ke ĝi estu pli maldika kaj ke ĝi aperu pli ofte, se eble ĉiusemajne! Li proponas, ke la Ligo aĉetu specialan presmaŝinon, «Edison», por eldoni la ĵurnalon. La ligestraro ekzamenos tiun proponon kaj raportos pri ĝi dum venonta kunveno.

S-ro Schoofs petas, ke oni penu plibonigi nian havaĵon sed ke oni ne proponu ŝanĝojn, kiuj ŝajnas tre danĝeraj por la Ligaj financoj.

Li insistas, por ke la grupestroj estu tre singardemaj rilate al la artikoloj sendotaj al la ĵurnalo. Ili zorgu, ke oni sendu nur bonajn tekstojn, kaj por atingi tiun rezultaton, ili organizu inter siaj gemembroj ĉiumonatajn konkursojn por la plej bonaj redaktaĵoj ĉiuspecaj.

Fine la kunveno decidas, ke la revuo restos tia kia ĝi estas kaj la Prezidanto faras varman alvokon por ke la grupoj pli efike subtenu sian ĵurnalon pri kies regula apero ili havas la moralan kaj financan respondecon!

3. LIGAJ FINANCOJ. — S-ro Mathieux,Kasisto, konigas la financan situacion de la Ligo. La monrimedoj estas sufiĉaj por pagi la ordinarajn elspezojn sed ili ne sufiĉas por fari taŭgan propagandon.

Li diras, ke la ĵurnalo estus tre bona monhavigilo se ĝi estus pli efike subtenata!

4. AGADMANIERO DE LA GRUPOJ. — La Sekretario insistas por ke la grupestroj estu pli atentaj pri la Ligaj aferoj kaj ke ili respondu akurate al la demadoj faritaj de la Ligestraro.

5. PROPAGANDAJ RIMEDOJ. — S-ro Schoofs rekomendas, ke oni pli uzu «Esperanto-Film» kiu estas bonega propagandilo. Li ankaŭ atentigas pri la regula alsendo de informoj al la ĉiutagaj ĵurnaloj.

6. PARTOPRENO EN LA INTERNACIA SEMAJNODUO EN BRUSELO. — Sro. Cogen faras varman alvokon, por ke multaj samideanoj ĉeestu la « Internacian Semajnoduon » kiu okazos en la «Monda Palaco» en Bruselo meze de aŭgusto proksima. Tiuokaze diversaj esperantistaj paroladoj okazos faritaj de spertaj ne-belgaj samideanoj. Ĉiu kiu havus informojn aŭ proponojn por fari, sinturnu al S-ro L. Cogen, 52, Dreve, Ninove.

La kunsido finiĝis je la 13 1/2 a. h.

XIIa BELGA KONGRESO ESPERANTISTA.

Raporto de la Generala Sekretario pri la Liga agado dum 1922-1923.

Estimataj Gesamideanoj. Kiel serioza entrepreno faras ĉiujare sian bilancon, ni ankaŭ ekzamenu nian moralan situacion.

Kvankam nova grupo fondiĝis en LOKEREN (Orienta Flandrujo), kvankam la grupoj daŭrigis sian kutiman agadon, ni devas konfesi, por esti sincera, ke la pasinta jaro ne alportis al ni, kion ni rajtis esperi! Post la kongreso en Sankta Nikolao, kiu tiel bone sukcesis dank'al la klopodoj de niaj tieaj amikoj, kaj dum kiu nia samideanaro montris sin tiel laborema kaj entuziasma, ni rajtis esperi ke nia belga movado tuj konus novan prosperan periodon! Bedaŭrinde, tio ne efektiviĝis;nia movado ŝajnas suferi pro la alfluo de materialismo, de profitemo, pro indiferenteco por ĉiu idealismo, kiu nun superŝutas la homaron. Niaj pioniroj mem ŝajnas lasi sin trafi kaj senkuraĝiĝi! De ĉiuj flankoj ni audas plendi pro la indiferenteco de la publiko por nia ideala movado, pro la malfacileco varbi kaj konservi novajn adeptojn, k. c. Certe ni baraktas en malfavora atmosfero, certe ni suferas pro la nuna menso de la homaro, sed ĉu estas motivo por perdi kuraĝon kaj por malesperi! Se la homoj montras sin indiferentaj por ĉiu idealismo kaj nur atentas pri materialismo kaj profitemo, ni do montru al ili la grandan profiton, kiun ili povas akiri per Esperanto!

Ni havas ĵus bonan okazon: Vi ĉiuj konas la grandan sukceson, kiun akiris la «Komerca Konferenco» en Venezia. Nova armilo kreiĝis por disvastigi la helplingvon en novan rondon, eble la plej gravan. Nun komenciĝas por ni la tasko ĝin uzi senprokraste saĝe kaj efike. Ni tuj uzu la raporton pri tiu konferenco por konigi al la industriistoj kaj komercistoj la rezultatojn akiritajn de la firmoj, kiuj uzis Esperanton, kaj precipe de la Komercaj Foiroj kaj Ĉambroj, kiuj regule uzas la helplingvon por sia eksterlanda propagando kaj korespondado. Ni montru al ili la praktikecon de nia lingvo, ĝian facilecon kaj nian tutmondan organizaĵon, kiun ili povas uzi por la pli granda prosperado de siaj aferoj. Ni estas konvinkitaj, ke se ni ĉiuj praktike kaj serioze laboros en tiu senco, ni certe atingos plej bonan rezultaton. Jes, ni estu praktikaj kaj ni sukcesos!

Je tiu vidponkto, mi devas denove atentigi vin pri la malbona situacio de nia interna afero kaj precipe de nia Liga organo. Mi ne povas kaŝi al vi, ke se la nunaj cirkonstancoj devus daŭri, la Ligestraro ne plu povus garantii la aperon de la ĵurnalo!

Mi devas rememorigi al vi, ke post la milito la grupoj unuanime decidis, ke la Ligo eldonu mem sian propran organon. Alprenante tian decidon ili prenis sur sin la moralan kaj financan respondecon de ĝia regula apero. Ili promesis abonigi ĉiujn siajn gegrupanojn kaj fidante tiun promeson la Ligestraro penis plenumi la decidon de la Liga Komitato. Bedaŭrinde, ĝi baldaŭ devis konstati ke, ĝenerale, la grupoj tute ne plenumis sian promeson nek sian devon! Malgraŭ niaj senĉesaj kaj varmaj alvokoj por ke ili pli efike subtenu sian organon ili montriĝas

pli kaj pli indiferantaj kaj ŝajnas sin tute malinteresi pri la vivpovo de sia ĵurnalo. Tamen, ĉiuj grupgvidantoj akordiĝas por diri ke, se la ĵurnalo aperus pli ofte kaj regule, ili povus pli facile konservi siajn gegrupanojn kaj ilin igi pli agemaj. Kial do, se ili scias tion, ili ne aranĝas sian grupan kotizon tiamaniere ke ĝi entenu la abonprezon al nia revuo?

La rezultato de tiu nekomprenebla agmaniero estas, ke nun nia ĵurnalo ne plu povas vivi per siaj rimedoj kaj ĝi povis reaperi pasintan monaton nur dank'al la malavaremo de unu persono!

Ĉu vere la belgaj esperantistoj lasos morti sian organon? Ĉu vere ili ne havos kelkajn frankojn jare por ĝin aboni? Ĉu vere ili toleros tiun hontindan sintenadon?

Gesamcelanoj! Ni venis hodiaŭ en Namur por propagandi nian karan idealon. Nu, idealo ne povas esti atingita sen oferdono! Ni do ĉiuj solene promesu, fari la neceson por subteni praktike nian ĵurnalon por ke ĝi povu vivi kaj progresi. Ni promesu fari personan propagandon por ke ĉiuj belgaj esperantistoj ĝin abonu, kaj mi estas certa, ke nia revuo regule aperos kaj prospere vivos!

Nun Gesinjoroj, mi devas paroli pri la organizado de la nuna kongreso.

Dum sia kunveno de la 19a de novembro 1923, la Liga Komitato decidis principe, ke la nunjara kongreso okazos en Namur por peni restarigi la iaman grupon kaj ĝi komisiis la Ligestraron por ĝin organizi. La tasko organizi kongreson en urbo kie ne ekzistas grupo ŝajnis unuavide ne efektivigebla. Tamen, ni klopodis trovi en Namur kelkajn personojn kiuj povus helpi nin. Ni skribis al Fraŭlinoj Dorsinfang kaj Brosse, al S-roj Verbeken kaj Leŭtenante Remy, kiuj tre afable promesis helpi nin, kaj efektive, estas dank'al ili, ke la nuna kongreso povas okazi!

Mi plenumas agrablan devon, ilin tutkore danki, je la nomo de ĉiuj liganoj, pro ilia netaksebla kunhelpo.

La Ligestraro faris ĉion eblan por kiel eble plej bone organizi la kongreson kaj ĝi esperas, ke vi estos kontentaj pri via restado en Namur.

Povu nia hodiaŭa kunveno esti fruktedona por nia estonta laboro!

Vi ĉiuj, kiuj kunvenis dum du tagoj en Esperantujo por enspiri tiun aeron kiu plivivigas, kiu plifortigas, kiu igas la koron pli bona, kiu instigas al bono, al toleremo, al pacemo, povu tiu aero doni al vi novajn fortojn por daŭrigi ĉiam pli ageme nian pacan bataladon por la pliboniĝo kaj la paciĝo de la homaro!

Vivu nia XIIa! Vivu Esperanto! Henri PETIAU.

IVa INTERNACIA SEMAJNODUO

Bruselo, 27 aŭg. - 8 sept. 1923

Belgaj Esperantistoj! Notu tiujn datojn kaj informu viajn alilandajn geamikojn!

La Songô de l'Ekzilitino

(Verkita konforme al vera songô ,tri monatojn ankaŭ la fino de l' Mondmilito).

Mi vidis ilin ĉiujn, pene marŝantajn laŭlonge de la senfina vojo. Estis miloj kaj miloj da ili, kaj multaj pliaj miloj ankoraŭ venis poste. Ili marŝadis jam mejlojn post mejloj, kaj multaj pliajn' mejlojn ili ankoraŭ devis marŝadi. Ili aperis lacaj, sub la pezo de siaj malgrandaj posedaĵoj, kaj, kvankam ili kunportis kelkajn manĝaĵojn, ili ne donis al si tempon por manĝi. Ili sentis nek malsaton nek lacecon, kaj ĉies vizaĝoj estis ridetantaj. Ili estis la ekzilitoj sur la vojo hejmen.

Estis tipa Belga vojo: la meza parto pavimita, kaj la vojflankoj plantitaj per arboj; laŭlonge de la vojrando, mallarĝa fosaĵo apartiganta la vojon de la kampoj. Ili jam estis marŝintaj laŭ la sama vojo kvar jarojn antaŭe, je la kontraŭa direkto, plorĝemantaj, kun larmoj en la okuloj kaj maldolĉaj sentoj en la koro, dum Germanaj bomboj sibladis super ilia kapo kaj kelkaj el la marŝadantoj okaze haltis por ĵeti rigardon malantaŭen al siaj forbrulantaj domoj aŭ al la loko, kie iliaj edzoj kaj patroj estis mortpafitaj.

Kaj nun ili ree marŝadis tie ĉi, en lando liberigita de la invadinto. Ilia malamo ne forlasis ilin, ili nutros ĝin' dum sia tuta vivo, kiel sanktan devon al sia martirigita Patrujo. Sed en tiu ĉi horo de la Granda Reiro ĉiu malamikemo estas forgesita, kaj ili daŭrigis rideti, ridetadi, tute laŭlonge de sia laciga vojaĝo.

Estis kvazaŭ vasta heleco supreniĝis de ili formanta super ili longan horizontalan lumstrion kiu gaje kontrastis kontraŭ la dolormalheligita ĉielo; ĝi estis kvazaŭ la sintezo de la tuta ĝojo kaj la tuta espero koncentriĝinta en iliaj koroj aŭ flame ekbrilanta el iliaj okuloj. Ili alportis kun si la Lumon, kaj la Mallumo malaperis, kiam ili pasis.

Mi apartenis al tiu homamaso, mi estis unu el ili. Kaj ofte, kiam mi malakcelis aŭ ree akcelis miajn paŝojn, mi neatendite renkontis parencojn aŭ amikojn, kiuj estis estintaj ekzilitoj kiel mi mem.Kaj estis kisado, kaj ĝojego! Kaj ĉie cirkaŭ mi estis similaj okazaĵoj. Ĉie feliĉaj renkontoj, feliĉaj kuniĝoj. Kaj el ĉiuj partoj de la lando, personoj kiuj estis suferintaj dum tiuj longaj jaroj sub la jugo de l' tirano kaj subite sentiĝis liberaj, estis venintaj al tiu longa, longa vojo borderita per arboj, por iri renkonte al siaj rehejmiĝantaj karuloj. Jen mi vidas mian plej karan amikinon! «Lucio! Vi tie ĉi! Kaj via filineto? Kaj via enklino? Kiom vi ĉiuj estas suferintaj! Ĉu via edzo estas ree hejme?» — «Ho, jes, li estas hejme! Jes, ni suferis, sed ĉio estas forgesita nun. Ni ĉiuj estas ree kunigitaj!»

Kaj poste mi vidis mian fraton. Mi kisis kaj ree kisadis lin. Mi neniam antaŭe estis tiel elmontrema al li. «Kie estas Patrino?» — «Vi baldaŭ trovos ŝin, ŝi estas nur iomete antaŭe». Kaj efektive mi trovis ŝin, ŝi ankaŭ estis reveninta. «Patrino! Kara patrinjo! Mamake!»

Kaj subite, pro la intensego de l' emocio, mi vekiĝis. Ho ve! estis nur songô, la songô de l' ekzilitino... Kiam, ho Dio! Kiam ĝi fariĝos realaĵo? Maria ELWORTHY-POSENAER.

Premiita en la VIII.aj Internaciaj Floraj Ludoj.

(El « Kataluna Esperantisto », Dec. 1922).

Kiel vivkostoj diferencas tra la mondo

Ĝenerala ekzameno de vivkostaj indeksoj montras, ke la tendenco al firmiĝo, kiun oni rimarkigis dum pluraj monatoj, daŭras ĉiuloke, kun escepto de la landoj, kie la malfirmeco de la valutoj nature okazigas ŝanceliĝon ĉe prezoj. Laŭ artikolo en la « Internacia Labora Revuo », la movado de pomalgrandaj prezoj nur iom malcerte sekvas tiun de pograndaj prezoj. Kelkatempa malaltigo de prograndaj prezoj en Germanujo je komenco de Decembro, ekzemple, ne okazigis respondan movadon de pomalgrandprezaj indeksoj.

Pomalgrandaj prezoj tendencas plialtiĝi en Germanujo, Francujo, Belgujo, kaj Polujo. En Aŭstrujo la prezoj konstante plialtiĝis ĝis Septembro 1922 ,sed depost Oktobro okazis senĉesa malaltiĝo, kaŭze de la firmiĝo de la valuto. En aliaj landoj, malaltiĝo de prezoj ankaŭ montriĝas.

Nenia grava ŝanĝo en prograndaj prezoj rimarkiĝas. En landoj kie la proporcio de la valuto al ora normo ne estas malaltiĝinta, ŝajnas ke la prezoj firmiĝis apud nivelo inter 54 kaj 64 procentoj super la antaŭ militaj prezoj. Tio okazis, ekzemple, en Usono, Britujo, Kanado kaj Nederlando. En iuj aliaj landoj, kies valutoj restas bonaj, la preznivelo estas pli alta, ekzemple, en Svislando kaj Japanujo, kie ĝi estas respektive, 70 kaj 90 procentoj super la antaŭmilita nivelo.

(Informservo de la internacia labora oficejo).

Belga Gazetaro

ANTVERPENO. — «La Métropole», «Le Neptune», «De Schelde», (8-9—4—23): raporteto pri festo de « La Verda Stelo ». «Le Matin» (12—4—23): artikolo «La Langue Universelle» de René Lanser. Vidu pri tiu lasta artikolo nian «Atako kaj Respondo» en nuna numero.

BRUSELO. — L'Employé» (15—4—233: traduko de la favora decido de la Sindikata Komisio de Norvegujo; kaj anonco de nova kurso organizita de la Esp. Laborista Grupo. «Le Front Unique» (8—4—23) ; Granda propaganda artikolo. «Le Jass» (7—1—23) : traduko de la intervjuo de la Persa Ministro. «Le Peuple» (5—1—23) : progresoj de Esperanto en Azio.

CHARLEROI. — «Journal de Charleroi» (18—3—23) : Deziresprimo de la 21 francaj akademianoj.

CUESMES. — «Avenir du Borinage» (24—3—23): sama artikolo.

GENTO. — «La Flandre Libérale» (11 & 12—4—23) : du leteroj de L. Leontin el Venezia, kun ĉiuj detaloj pri la internacia konferenco pri komuna komerca lingvo. La dua letero finiĝas per jena frazo :

«Ni ŝatas kredi ke la konferenco de Venezia produktos sian influon en la eksportada fako, kaj ĝi multe helpos la iom post ioman enkondukon de Esperanto en la komercon. (20—4—23) : farante novan atakon kontraŭ nia lingvo, S-ro Pierre Messiaen, diras, ke S-ro Lucien Descaves, aŭdinte tradukon en Esperanto de «Booz» de V. Hugo, skribis, ke «tous les espérantistes devraient être pendus haut et court pour crime de lèse-poésie et de lèse-intelligence» (Ni ne volas riski duan danĝeran kondamnon, kiun ni certe ricevus tradukante en Esperanto tiun tre poezian kaj inteligentan frazon!). Kaj S-ro Messiaen aldonas tuj: « Il se peut que M. Lucien Descaves exagère; la plupart des espérantistes sont, paraît-il, de très braves gens ». Ni ne povas preterlasi emocie danki S-ron Messiaen pro tiuj kortuŝaj bonaj paroloj.

«Gazette van Gent» (2—30—3. 6—4—23): 29a, 3a, 4a lecionoj de Esperanto.

LA LOUVIERE. — «Les Nouvelles» (18—4—23) : malgranda noto pri Venezia.

LIEGE. — «La Cité Ardente» No 2 : Artikolo de nia malnova samideano Jean Jongen, kaj anonco pri kurso ĉe la Socialista grupo Esp. de Liége» (11—4—23) : pri la uzo de Esp. ĉe Ligo de Nacioj kaj ĉe la Labora Oficejo.

VERVIERS. — «Le Travail» (16—3—23) : Esperanto kaj Scienco; (24—3—23): La progresoj de Esperanto en Francujo.

XVa Universala Kongreso de Esperanto en Nürnberg

2-8 Aŭg. 1923

5-a CIRKULERO.

1. Protektoreco. Lia Moŝto, prezidanto de la Germana Respubliko Friedr. Ebert, bonvolis akcepti la honoran protektorecon por la XV-a.

2. Aliĝoj. Aliĝis ĝis fino de aprilo 2910 kongresanoj el 36 landoj. Bedaŭre ni devis sciiĝi, ke diversaj eksterlandaj samideanoj hezitas la aliĝadon, timante personajn malfacilaĵojn dum vojaĝo kaj restado Konsternite pri tio, ni rapidas konstati, ke ne estas kaŭzo por tiaj timoj.

3. Kongreskotizo. Pro neantaŭvidita evolucio de la valutaj cirkonstancoj, la projektita plialtigo de la kotizo depost 1. junio ne okazos, escepte por aŭstroj, germanoj, hungaroj, poloj kaj rusoj. Por la lastnomitaj landanoj, pro certigo de la budĝeto, plialtiĝos la kotizo depost 1. junio al 10.000 gmk.

4. Kongresbanko. La kongresbanko estas la firmo Walk & Grün, Nürnberg. Ĝi starigos de 2.—8. aŭgusto apartan kontoron en la kongresejo.

5. **Financoj.** Ni preferas ricevi la kotizojn el eksterlando per monbiletoj. Tiuj kongresanoj, kiuj tamen ŝatas pagi per bankĉekoj aŭ transpagiloj, bonvolu uzi, por ŝpari al si kaj al ni spezojn, la jenajn bankojn kunigitajn kun la kongresbanko: Allgemeiner Böhmischer Bankverein, Prag; Kroatische Filiale des Wiener Bankverein, Zagreb; Britisch-Ungarische Bank, Budapest; Osterreich. Creditanstalt für Handel u. Gewerbe, Wien; Credito Italiano, Milano; Schweizerische Bankgesellschaft, Zürich; Rotterdamsche Bankvereeniging, Rotterdam; Kleinwort Sons & Co.,London E. C. 3., 20 Fenchurch Street.

6. **Fakkunsidoj.** Estas plue anoncitaj la jenaj fakkunsidoj:

a) Univ. Esp. Asocio Junulara: adr. Aleks. Hirsemann, Breslau, Herzogstr. 36;
b) Vegetara Ligo Esperantista. adr. Oskar Bünemann, Hamburg-Fuhlsbüttel, Alsterkrugchaussee 586.
c) Katolikoj: adr. J. Stahl, Nürnberg, Jakobsplatz 17-II.
d) Int. Ligo de Esp. Poŝtoficisoj (Ilepo): adr. sup. registara konsilisto Otto Reber Bamberg, Kapuzinenstr.
e) Franka Esp. Ligo: adr. la sama.
f) Framasonoj: adr. C. Barthel, Frankfurt a. M., Wöhlerstr. 14.
g) Instruistoj: adr. Hans Kaupper, Nürnberg, Parkstr. 13-II.
h) Kursgvidantoj: adr. Emil Kreibich, Kladno (Bohemio), zelezàrny.
i) Eksmilitintoj kaj militviktimoj: Karl Dörfler, Mühldorf a. I., Bavarujo, Siedelungswerk.
k) Interfoira Komisiono: adr. Prof D-ro Dietterle, Leipzig-Schl., Seumestr. 10.

7. **Kongreslibro.** La presado de la kongreslibro komenciĝis. Krom la oficiala parto ĝi enhavas ankaŭ reklamojn, kiuj peras unikan okazon por internacia negoca propagando. Ni petas ĉiujn samideanojn interesigi gravajn firmojn kaj societojn de ilia urbo, por ke ili rekte inter rilatu kun LKK. Unu paĝo kostas 120.000 duona paĝo 65.000, kvarona paĝo 35.000 gmk.

8. **Poŝtkartoj.** Belaj ilustr. poŝtkartoj pri Nürnbergaj vidindaĵoj kun Esp. teksto jam nun estas livereblaj kontraŭ antaŭpago. La prezoj (inkluzive sendkostoj) estas por 30 diversaj kartoj 4000, por 15 kartoj 2.500 gmk.

9. **Kongresaranĝoj.** En la kadro de la oficiala programo okazos: teatraj prezentoj de «Natan la Saĝulo» de Lessing kaj de la Mozarta opereto «Bastien kaj Bastienne», instrument- kaj kantkoncertoj, diservoj en katolika, protestanta kaj hebrea ĉefpreĝejoj, internacia recitad-matineo, kabareda vespero, internacia kostumbalo kun enmetitaj popoldancoj, komuna tuttaga ekskurso al Rothenburg (mondkonata mezepoka juvelujo). Laŭ deziro ni aranĝos postkongresajn ekskursojn al München (Alpoj) kaj Leipzig.

10. **Vivkostoj.** Ni ricevas ĉiutage demandojn pri la lokaj prezoj por loĝado kaj manĝado. Pro la malstabileco de la cirkonstancoj estas neeble starigi jam hodiaŭ definitivan dumkongresan prezaron. La nuntempaj tagkostoj estas (sen trinkaĵoj): unuaranga hotelo 50.000, duaranga hotelo aŭ komforta privatloĝejo 25.000, bona privatloĝejo kaj manĝado en restoracio 12.000, komuna manĝado kaj dumnoktado 5.000 gmk.

11. Vojaĝkostoj. Ĉar la somera horaro aperos en la venontaj semajnoj, ni povas publikigi ĉiujn rilatajn detalojn nur en nia junia cirkulero.

12. Blinduloj. Aliĝis por la III-a ĝis nun 88 partoprenontoj el 12 landoj. La kongresejo estos la Blindula Instituto. Ĝi faros la eblon por plej malkara gastigado; la senkosta restado dependos de la enirontaj donacoj sed ne povas esti garantiata jam nun.

13. Policanoj. Laŭ interkonsento kun la prov. direktoro de Tutmonda Polica Ligo la LKK prenis sur sin ankaŭ la lokajn preparojn por tiu ĉi fakkongreso, kies kunvenoj okazos en la historia ejo de la «majstrokantistoj» (Katarina preĝejo). La aliĝaj kondiĉoj estas la samaj kiel ĉe la Un. Kongreso. Urba polica patronaro estas starigita, senkostaj kuŝejoj disponigataj. Pluaj detaloj en «Policisto».

Loka Kongresa Komitato.

Atako kaj Respondo

En la Antverpena gazeto «Le Matin» de 12a de Aprilo 1923 ni legas artikolon de S-ro René Lanser pri «Universala Lingvo». La artikolo mem estas pledo por akcepto de la franca lingvo. Ĝi enhavas tamen kelkajn malveraĵojn pri la lingvo Esperanto. Tiujn malveraĵojn kontraŭdiris nia samideanino S-ino Elworthy-Posenaer en respondo, kiun ŝi sendis al la nomita gazeto la 14an de Aprilo. Ĉar tiu respondo ĝis nun ne aperis, ni supozas, ke la redaktoro tute ne ŝatas vidigi al siaj legantoj la «alian flankon de la medalo», kaj en tiuj cirkonstancoj ŝajnas al ni necese publikigi ĝin en nia revuo.

Por ke niaj abonantoj komprenu pli bone la respondon, ni ankaŭ represas ĉi tie, unue, la aluditan parton el la artikolo de «Le Matin»: «LA LANGUE UNIVERSELLE». — Il ne s'agit pas de l'esperanto, comme on pourrait le croire au premier abord. Il ne faut pas contrister les gens qui ont la foi, et les espérantistes moins que tous autres. S'ils n'étaient si chatouilleux, on pourrait leur dire qu'une langue factice ne peut aspirer à être universelle. Une langue est un être vivant qui évolue sans cesse. La comdamner à l'immobilité, c'est la condamner à la mort. Si génial que puisse être un idiome artificiel, rien, du fait qu'il est sorti tout armé d'un unique cerveau humain, n'en garantit la durée. La langue est un être collectif, façonné par des siècles et le milieu. Une langue construite de toutes pièces n'a aucune chance d'exercer une action quelconque sur la marche des idées. Nous attendons et attendrons toujours en vain une œuvre vraiment philosophique ou littéraire écrite en esperanto. Vit-elle le jour, il lui manquera les caractères susceptibles d'en accroître l'influence et la durée, c'est-à-dire l'élégance de la forme et la finesse de la pensée. Peut-être, à la longue, l'esperanto pourra-t-il servir utilement aux relations commerciales, mais, avant ce jour, il en sera probablement de l'idiome hybride de Zamenhof comme il en fut de ses prédécesseurs malheureux:

le spokil, la pasilingua, la balta, le dilpok, la langue bleue, la myrana; le volapück, le neutral, l'ido, etc., etc. Nous ne déconseillons cependant pas d'apprendre l'esperanto. C'est un bon exercice, pourvu qu'on y adjoigne l'étude d'une autre langue plus profitable».

Poste S-ro Lanser esploras la ŝancojn de latina, germana, rusa, angla, franca lingvoj, opiniante, ke estos tiu ĉi, miksita kun multaj anglaj esprimoj, kiu fariĝos mondlingvo. Kaj li konkludas dirante:

« ,Mais-est-il bien utile d'avoir une langue universelle, un verbe unique, un idiome triomphant d'un bout du monde à l'autre bout? L'histoire répond par les tueries des guerres civiles et religieuses, les plus acharnés et les plus effroyables de toutes».

kaj jen la respondo de S-ino Elworthy-Posenaer:

LA LANGUE UNIVERSELLE

Cette fois il s'agit bien de l'Esperanto, car, sans être «chatouilleux», les Espérantistes ont le devoir de se défendre contre quelques allégations, faites sans doute de bonne foi, mais qui sont pour le moins fantaisistes. Nous ne voulons pas mettre en discussion ici l'avenir de l'Esperanto. Toutes les opinions sont permises à ce sujet, et, qui plus est, nul ne saurait prédire l'avenir avec certitude. Nous ne voulons pas discuter non plus si une des grandes langues naturelles l'emportera finalement sur une langue artificielle, ou même, comme le dit Mr. René Lanser, s'il est utile qu'un idiome triomphe d'un bout du monde à l'autre bout. Sur tous ces points nous laissons la porte ouverte à toutes les opinions, à toutes les hypthèses. Nous voulons simplement contredire quelques assertions gratuites sur la valeur littéraire de l'Esperanto et sa viabilité, en y opposant des faits.

Définissons d'abord ce qu'il faut entendre ici par «langue universelle». Ce n'est pas un idiome «triomphant d'un bout du monde à l'autre bout»; l'Esperanto n'est pas une langue qui vise à remplacer les autres, à dominer les autres. L'Esperanto est, dans l'esprit des Espérantistes, la langue auxiliaire, la langue seconde, qui doit faciliter partout, «d'un bout du monde à l'autre», les relations internationales, chaque pays conservant son langage propre. Et, au lieu de vouloir dominer les autres langues, elle doit, au contraire, aider puissamment à conserver à chaque langue naturelle tout son prestige, puisqu'aucune d'elles ne serait plus menacée d'être absorbée un jour par une puissante rivale.

«Une langue est un être vivant qui évolue sans cesse. La condamner à l'immobilité c'est la condamner à la mort». Nous y répondons: Pour qu'une langue seconde universelle puisse conserver son universalité, il faut qu'elle soit figée dans une immobilité relative. Loin d'être sa condamnation à mort, cette immobilité est le gage de sa durée, car, du moment où elle serait «façonnée par les siècles (mettons ici les années) et le milieu», elle se diviserait en dialectes et en patois, et ne serait plus universelle.Chaque pays, chaque race, la façonnerait à sa façon. Il lui faut donc conserver jalousement cette immobilité relative. Mais cela n'implique point qu'elle ne puisse

pas évoluer. La « construction » de l'Esperanto est, en effet, une oeuvre géniale. La langue possède intrisèquement toutes les qualités requises pour s'adapter à toutes les nouvelles exigences. Un système constructif de préfixes et de suffixes permet à tous ceux qui usent l'Esperanto d'être les artisans des formes dans lesquelles ils désirent mouler leur pensée. Cette ressource est infinie, en quelque sorte intarissable. Et pour ce qui est des termes techniques nécessaires à chaque branche de l'activité humaine, sciences, industrie, commerce, arts, métiers, etc., etc., l'Académie de l'Espéranto et le Comité Linguistique s'occupent sans relâche de former, le plus judicieusement possible, les vocabulaires «ad hoc».

Mr. Lanser dit : « Nous attendons et attendrons toujours en vain une œuvre vraiment philosophique ou littéraire écrite en Espéranto». Je ne sais si l'auteur de ces lignes vise les oeuvres originales ou les traductions, mais j'oserais dire qu'il importe peu de les départir,puisque telle traduction qui produit la même impression que l'œuvre dont elle est traduite n'est qu'une preuve de plus de l'adaptabilité de l'Espéranto. Nous avons lu dernièrement quelques pages de Victor Hugo, traduites dans la langue de Zamenhof. Elles étaient tirées de l'œuvre «Quatre-vingt-treize», des pages impressionnantes, la rupture de la chaîne d'un canon à bord d'une corvette, la danse folle et meurtrière du monstre sur le pont du navire. Nous n'avions pas lu l'original. Il se dégageait de ces pages traduites une telle force d'impression une telle puissance d'expression, une telle maîtrise de la langue, n'importe quelle langue, mais une langue qui vit et impressionne et émeut, que je suis restée comme anéantie de respect devant la création de Zamenhof, qui permet de faire de telles traductions. Je pense que Victor Hugo n'aurait pas rougi de la manière dont son œuvre avait été rendue.

Ouvrons un catalogue d'œuvres espérantistes. Au hasard des pages nous y découvrons: Mireille (trois premiers chants), Manon Lescaut, le Dernier Abencérage, Paul et Virginie, la Chanson de Roland (traduction en vers), la Vendetta, Gil Blas de Santillane (épisodes choisis), Oraison Funèbre du Prince de Condé (Bossuet), Trois Morts (Tolstoï), Sois Homme (Ch. Wagner), le Malade Imaginaire, l'Avare, George Dandin, Herman et Dorothée, Iphygénie en Tauride, les Brigands, Hamlet, l'Enéide (Chants I-XII), plusieurs livres de l'Ancien Testament, le Nouveau Testament. Il existe une traduction admirable, en vers, des Bouffons (Michel Zamacoïs). Nous avons de belles traductions de quelques œuvres de Conscience, de Kaatje (Paul Spaak), Bietje (M. Sabbe) et bien d'autres. Nomenclature bien succinte, bien incomplète, mais qui pourtant nous convaincra que plus d'une œuvre philosophique ou littéraire a paru en Espéranto. J'ai lu Hamlet dans cette langue, sans connaître l'original. La traduction, en vers, était l'œuvre de Zamenhof même. Croyez-moi, elle vivait, elle vibrait, autant qu'eût pu le faire l'original.

Quant aux œuvres écrites originellement en Esperanto, si elles sont moins connues, quelques unes n'en sont pas moins de petits chefs-d'œuvre, et cette« élégance de la forme et cette finesse de la

pensée», preuves de la souplesse de la langue et de la vie intime qui l'anime, peuvent se rencontrer aussi bien dans une œuvre de moindre envergure, voire même dans une vibrante improvisation orale. Nous avons entendu des discours, en Espéranto, de Mr. Edmond Privat, que nous avons écoutés religieusement comme de la musique sacrée, comme on eut écouté jadis un discours de Van Ryswyck, en se répétant à part soi : «Que c'est beau!» Ce brillant orateur, Mr. Privat, est en même temps un auteur de grand mérite. Mais il ne faut pas nécessairement que tous les Espérantistes capables d'assouplir la langue à toute les nuances de la pensée soient en même temps de grands écrivains. Cela n'est pas même le but de la langue, de créer des œuvres originales, sauf peut-être pour les œuvres scientifiques, qui gagnent à être propagées rapidement dans une langue unique. Pour les chefs-d'œuvre littéraires, l'Espéranto doit plutôt jouer le rôle, non pas de les créer, mais de les transmettre, dans une forme accessible à tous, et qui, les preuves en ont été faites, est un truchement plus fidèle que n'importe quelles autres traductions dans les langues naturelles.

Mais cette vie qui anime la langue de Zamenhof, nous devons la chercher surtout ailleurs, plus près de nous, j'oserais dire, en me plaçant au point de vue espérantiste. Nous devons la chercher dans les correspondances intimes entre Espérantistes de pays différents. De solides amitiés se sont nouées, des liens plus intimes encore se sont créés, au moyen de l'Esperanto, entre personnes qui, ne parlant pas la langue l'un de l'autre, ont fait exclusivement usage, pour leur correspondance ou dans leurs rencontres personnelles, de la langue internationale. Demandez-leur, demandez à ceux qui ont « aimé » en Espéranto, si la langue est vivante, animée, transmetteuse fidèle de leurs plus intimes pensées. Dans bien des ménages espérantistes ainsi formés, l'Espéranto demeure la langue véhiculaire; le époux continuent à l'employer couramment, pendant qu'ils se familiarisent plus ou moins lentement avec leurs langues nationales réciproques. N'est-ce point là une preuve palpable de la viabilité de l'Esperanto.

Pour terminer, je le répète, nous ne voulons pas aller ici à l'encontre des opinions émises par Mr. René Lanser quant à la langue universelle de l'avenir. Tant d'influences diverses peuvent s'exercer en faveur de tel ou tel courant, et nul ne saurait prédire avec certitude si une langue artificielle jouera un jour le rôle définitif de moyen d'intercompréhension auxiliaire mondial Ce que nous avons voulu prouver, c'est que l'Esperanto possède toutes les qualités requises pour assumer ce rôle. En attendant les Espérantistes travaillent, et ne se découragent pas.

M. E. P.

Nekrologo

S-ro Hendrik BOUTEN, naskita en Rumbeke la 22an de Oktobro 1846, mortis en Willebroeck la 17an de Aprilo 1923, Li estis unu el la plej maljunaj samideanoj en nia lando. Li ĉiam energie defendis nian

ideon. Al lia funebranta familio ni prezentas nian sinceran kondolencesprimon.

Al S-ro Theo Janssens, membro de «La Verda Stelo», Antverpeno, simpatian kondolencon pro la morto de lia patro.

Gratuloj

Edziĝis la 24an de Marto 1923: S-ro A. Fazzi kun F-ino Gorlée, ambaŭ membroj de la Ledeberga Grupo «Tagiĝo».

Naskiĝo. — Al Gesinjoroj R. Collard-Letiexhe naskiĝis filo, nomita Jean. (Spa, rue Brixhe).

Honorigo: La urbkonsilantaro de Spa, elektis nian fervoran samideaninon, F-ino Jeanne Borckmans, filino de la Prezidanto de la grupo de Spa, kiel membron de la Komisiono de Belaj Artoj.

S-ro Desonay Jean, sekretario de la grupo, ricevis la medalon de 2a klaso de la Belga Ruĝa Kruco por servoj dum la milito.

PRI PROPAGANDA BROŜURO

Por fari bonan propagandan, oni devas havi koncizan Esperantan gramatikon nacilingve redaktitan, kaj tre malmultekostan. Konsekvence ni bezonas en Belgujo de tiajn broŝurojn : unu francan kaj unu flandran.

Kiam ni devas uzi francan libreton, ni povas tre facile havigi al ni la ĉiekonatan « ruĝan broŝuron » aŭ «Premier Manuel», originale eldonitan de la fama firmo Hachette en Paris, kaj de kiu ĝis nun estis presitaj jam 450,000 ekzemplerojn, — kaj ankaŭ la libreton «L'Esperanto pour tous» de nia bona amiko Witteryck. Ambaŭ kostas nur 25 centimojn.

Sed tute mankas nuntempe flandra propaganda broŝuro. Senĉese oni demandas pri ĝi. La varba laboro tre suferas pro tiu manko.

Por ebligi la eldonon de flandra semilo por nia lingvo, la Estraro de B. L. E. decidis publikigi poparte en B. E. flandran prilaboron de la suprecitita «ruĝa broŝuro». — La unuaj 8 paĝoj aperas en la nuna kajero ili ne estas numeritaj, por ke niaj legantoj povu elpreni kaj uzi ilin por la propagando, ne, difektante la revuon.

Post kelka tempo aperos broŝurforma eldono de tiu bonega propagandilo, kiu sendube multe helpos la disvastigan klopodadon de niaj samideanoj en la flandra parto de la lando.

Bona Kuracilo. — La kuracisto «Bambulo» tute ne ŝatas esti ĝenata dum la nokto. Je la dua horo matene iu vekigas lin.

«Tuj, sinjoro, tuj! mia filo englutis muson.»

Nun, englutigu al li katon kaj lasu min trankvila».

(De Cock.)

(Venise, 2-4 avril 1923)

Conférence Internationale
pour la
Langue Commune du Commerce et du Tourisme

sous le patronnage de S. E. le Ministre de l'Industrie
et du Commerce du Royaume d'Italie,
et de la Chambre de Commerce de Venise.

La décision prise le 9 février 1921 par la Chambre de Commerce de Paris, dont la Société des Nations dans son assemblée du 21 septembre 1922 ordonna l'impression à la suite d'un rapport très documenté de son Secrétariat Général, a suggéré à la Chambre de Commerce italienne en Suisse, de convoquer pour le choix d'une langue commune commerciale une Conférence internationale de toutes les institutions et tous les corps compétents en la matière.

Cette conférence s'est réunie du 2 au 4 avril 1923 au Palais de la Chambre de Commerce de Venise. Y avaient adhéré 208 organisations de 23 pays différents: 84 Chambres de Commerce d'Europe (*), 8 des autres continents, 21 grandes foires commerciales (+), 30 associations de tourisme, 7 Ministères de Commerce ou des Finances, et une soixantaine de Fédérations industrielles, unions bancaires, associations d'exportateurs, écoles commerciales, etc. Toutes ces institutions étaient représentées à Venise par 150 délégués officiels, qui avaient seuls droit de vote. — Le nombre total des participants était de 250. — Les sociétés espérantistes n'étaient pas admises; de cette façon la conférence a su conserver son caractère purement technique.

Les délégations les plus nombreuses étaient: l'italienne (75), la française (52), la suisse (42), la britannique (16), la tchéco-slovaque (14), l'allemande (8), la danoise (6), la roumaine (5) et la hongroise (5).

Monsieur André Baudet, représentait la Chambre de Commerce de Paris, et ce avec l'autorisation des Ministres français de l'Instruction publique et du Commerce.

A la séance d'ouverture la conférence a été placée sous la présidence d'honneur des Chambres de Commerce de Paris, Venise et Londres. M. Merchant, délégué et président de la Chambre de Commerce de Sheffield a été élu président et M.M. Baudet (Paris) et Ravizza, Chambre de Commerce de Milan, vice-présidents.

La conférence a tenu cinq séances consacrées chacune spécialement

---

(*) Parmi elles: Chambre de Commerce Italienne en Belgique, Chambre de Commerce Belge à Londres.

(+) Nous regrettons vivement l'abstention de notre Foire de Bruxelles.

Venetië, 2-4 April 1923.

Internationale Conferentie voor de Algemeene Taal in Handel en Toerisme

onder bescherming van
Z. E. den Minister van Handel en Nijverheid van Italië
en der Handelskamer van Venetië.

Het, op 9 Februari 1921 door de Handelskamer van Parijs, genomen besluit, waarvan de Volkerenbond in hare vergadering van 21 September 1922, het drukken beval, dit ten gevolge van een zeer uitgebreid verslag van haren Secretaris Generaal, heeft de Italiaansche Kamer van Koophandel in Zwitserland op het denkbeeld gebracht eene Internationale Conferentie van alle bevoegde inrichtingen en korpsen, bijeen te roepen ten einde eene algemeene Handelstaal te verkiezen.

Deze conferentie heeft hare bijeenkomst gehad van 2 tot 4 April 1923 in het paleis der kamer van Koophandel te Venetië. Hadden er zich bij aangesloten: 208 vereenigingen uit 23 verschillende landen 84 Kamers van Koophandel uit Europa (waaronder de Italiaansche Handelskamer in België en de Belgische Handelskamer te Londen), 8 uit andere werelddeelen, 21 groote Handelsjaarbeurzen (wij betreuren levendig de afwezigheid onzer Brusselsche jaarbeurs), 30 Toerismevereenigingen, 7 Handels- of Financie ministeries en een zestigtal Nijverheids-Federaties, Bankvereenigingen, Handelscholen en vereenigingen van uitvoerders enz. Al deze inrichtingen waren vertegenwoordigd te Venetië door 150 Officieele afgevaardigden, welke alleen het stemrecht bezaten.

Het totaal aantal deelnemers bedroeg 250. De Esperanto-vereenigingen waren niet toegelaten, zoodoende kon de conferentie haar zuiver technisch karakter behouden.

De talrijkste afvaardigingen waren: Italjaansche (75) Fransche (52) Zwitsersche (42) Engelsche (16) Tsjeko-Slowaksche (14) Duitsche (8) Deensche (6) Roemeensche (5) en Hongaarsche (5).

De heer André Baudet, vertegenwoordigend de Kamer van Koophandel van Parijs en dit met toelating der Fransche Ministers van Openbaar Onderwijs en Handel.

Bij de opening der conferentie werd deze onder voorzitterschap gesteld der Handelskamer van Parijs, Venetië en Londen. De heer M. Merchant vertegenwoordiger der Koophandelskamer van Sheffield werd tot voorzitter gekozen en de heer Baudet (Parijs) en Ravizza der kamer van Koophandel te Milaan, tot ondervoorzitters.

De conferentie hield vijf vergaderingen allen uitsluitend gewijd aan de kwestie van het gebruik van Esperanto in een der volgende domei-

à l' examen de la question de l'emploi de l'Espéranto dans un des domaines suivants: Foires Commerciales, Chambres de Commerce, Annuaires commerciaux, Radiotéléphonie, tourisme.

Les rapports présentés par les divers délégués ont fait ressortir des faits multiples et frappants de l'utilisation de l'Esperanto. La Foire de Francfort envoie régulièrement 18.000 circulaires dans 99 pays et colonies et a reçu récemment 650 lettres en Espéranto de 37 pays; les Foires de Leipzig, Reichenberg, Prague et Francfort possèdent un département spécial pour l'Esperanto; dans la correspondance de la Foire de Reichenberg, l'Espéranto occupe la quatrième place; le délégué de la Chambre de Commerce de Londres a donné lecture d'une série d'attestations de maisons britanniques qui traitent des affaires avec l'étranger au moyen de l'Espéranto.

En 1921, deux maisons de Commerce de la circonscription de la Chambre de Commerce de Hradec-Kralové (Tchéco-slov;) ont utilisé les services de son bureau espérantiste, l'année suivante leur nombre était déjà de 33. Mr. Fischer, industriel à Bucarest, a fait part de la décision qu'il a prise dans son usine (où le personnel technique parle le français, le roumain, l'allemand, le hongrois et le russe) d'adopter l'Esperanto comme moyen de contrôle et de liaison; le délégué du syndicat d'initiative du Dauphiné a déclaré avoir reçu de nombreuses demandes de tous pays demandant son guide en Esperanto.

Les faits de ce genre sont très nombreur et nous ne voudrions pas allonger leur liste.

M. Baudet, au nom de la Chambre de Commerce de Paris, a présenté un rapport sobre et précis sur les résultats de l'enseignement de l'Espéranto dans les écoles de commerce de Paris et sur la généralisation du vœu de cette Compagnie émis le 9 février 1921.

La téléphonie sans fil et l'Espéranto ont eu eux aussi leur place dans le programme de la conférence et un vœu pour l'adoption de l'Esperanto a été adopté sur la proposition des délégués du Radio-Club italien et de la Société Radio-téléphonique Suisse.

La Conférence a tenu sa séance de clôture le 4 avril, après trois jours de réunions animées et a adopté le vœu de la Chambre de commerce de Paris, que nous sommes heureux de voir poursuivre une idée de progrès avec une énergie qui contraste avec la timidité et la routine dont d'autres Chambres de Commerce font parfois preuve.

Voici d'ailleurs les diverses résolutions, qui ont été prises à Venise, à l'unanimité:

I. — CHAMBRES DE COMMERCE

« Considérant que les échanges du monde entier seraient beaucoup facilités par l'emploi d'une langue auxiliaire internationale;

Considérant que celle-ci ne doit nuire en aucune façon, aux langues nationales intimement liées à l'histoire de chaque pays et riches en chefs-d'œuvre immortels;

Considérant, au contraire, que la langue auxiliaire doit être utilisée comme un code et un moyen d'intercompréhension entre les nations, et

nen: Handelsjaarbeurzen, Handelskamers, Handel-adresboeken, Radiotelefonie, toerisme.

De verslagen uitgebracht door de verschillende afgevaardigden, hebben veelvuldige en in 't oog springende feiten van 't gebruik van Esperanto doen op den voorgrond treden.

De Jaarbeurs van Frankfort zendt regelmatig 18.000 omzendbrieven naar 99 landen en koloniën en heeft laatst nog 650 brieven in Esperanto ontvangen, uit 37 landen; de jaarbeurzen van Leipzig, Reichenberg, Praag en Frankfort, bezitten eene speciale Esperanto-afdeeling, in de correspondentie der Jaarbeurs van Reichenberg, neemt het Esperanto de 4de plaats in, de afgevaardigde der Handelskamer van Londen heeft lezing gegeven van eene gansche reeks getuigschriften van Britsche firmas welke voor hunne zaken met het buitenland Esperanto gebruiken.

In 1921 hebben twee handelshuizen uit den kring der Handelskamer van Hradec-Kralove (Tsjeko-Slov.) gebruik gemaakt van de diensten van haar Esperanto-kantoor, het volgende jaar was hun getal reeds tot 33 gestegen. Den Heer Fischer, industrieel te Bucarest heeft het besluit te kennen gegeven dat hij genomen heeft, in zijn fabriek (waar het technisch personeel Fransch, Roemeensch, Duitsch, Hongaarsch en Russisch spreekt), het Esperanto aan te nemen als kontrool en verbindingsmiddel; de afgevaardigde van het Initiatiefs Syndikaat uit Dauphiné heeft verklaard vele aanvragen te hebben ontvangen uit verschillende landen om het gidsboek in Esperanto te bekomen.

Feiten van dezen aard zijn zeer veelvuldig en wij willen hunne lijst niet verlengen.

De Heer Baudet in naam der Handelskamer van Parijs heeft een klaar en kort verslag ingediend, over de uitslagen behaald door het aanleeren van het Esperanto in de Handelscholen te Parijs en over de veralgemeening van den wensch dezer maatschappij geuit op 9 Februari 1921.

De draadlooze telefonie en het Esperanto hadden ook hunne plaats in het programma der conferentie en een wensch voor het aannemen van het Esperanto werd gestemd op voorstel der afgevaardigden van den Italiaansche Radio-Club en der Zwitsersche Radio-Telegrafische Maatschappij.

De conferentie heeft hare sluitingsvergadering gehouden op 4 April, na drie dagen van levendige besprekingen en heeft den wensch der Handelskamer van Parijs aangenomen welke wij zoo gelukkig zijn eene gedachte van vooruitgang te zien doordrijven, met eene wilskracht welke erg in tegenstelling is met de schuchterheid en den slenter waarvan vele andere Handelskamers het bewijs leveren.

Ziehier ten andere de verschillende beslissingen, welke te Venetië, met algemeene stemmen aangenomen werden :

I. — HANDELSKAMERS

Gezien dat de ruilingen van koopwaar over de gansche wereld veel vergemakkelijkt zouden worden door het gebruik eener Internationale hulptaal;

qu'ainsi il est nécessaire de pouvoir l'acquérir par une étude facile et rapide;

Considérant que la langue Esperanto possède toutes les qualités requises de clarté et de simplicité méthodique, tant au point de vue de la prononciation que de la grammaire, du dictionnaire et de la richesse d'expressions;

Considérant que de très nombreux essais commerciaux ont déjà été faits dans divers pays;

la Conférence internationale de Venise émet le vœu :

1. — que l'enseignement de l'Esperanto soit introduit dans toutes les écoles industrielles et commerciales de tous les pays;

2. — que les Chambres de Commerce, les groupements économiques et les offices de tourisme, qui désirent faciliter les échanges et les voyages internationaux, aident à la diffusion rapide de la langue auxiliaire Esperanto;

3. — que les Chambres de Commerce, les groupements économiques et de tourisme, qui, jusqu'à présent ne sont pas convaincus de l'opportunité des vœux 1 et 2, veuillent au moins examiner sérieusement la question et procéder à des expériences, au lieu de conserver une indifférence passive».

II. — FOIRES COMMERCIALES

« Les représentants des foires de Barcelone, Bordeaux, Breslau, Budapest, Francfort, Helsingfors, Leipzig, Lyon, Malmö, Milan, Paris, Prague, Reichenberg, Valence et Zagreb,

réunis à Venise, au sein de la Conférence Internationale pour l'adoption d'une langue commune commerciale, se sont communiqué, en trois séances, leurs expériences relatives à l'usage pratique qu'ils ont fait de l'Espéranto, soit pour leurs réclames internationales, soit pour leurs correspondances, soit encore pour leurs propres relations et conférences,

constatent unanimement que l'Esperanto est le moyen le plus adéquat, le plus souple et le plus économique pour les communications internationales,

et recommandent la généralisation de son emploi, vu le succès complet de ces expériences.

III. — MOYENS PRATIQUES

« Considérant que l'action pratique est nécessaire pour l'introduction d'une langue internationale dans les milieux commerciaux, la Conférence exprime le désir:

1. — que U. E. A. (Universala Esperanto-Asocio) entreprenne sans tarder la publication dans son annuaire ou séparément, d'une liste spéciale des commerçants, rangés par branche de commerce prêts à correspondre en Esperanto;

2. — que U. E. A. publie des informations commerciales dans son organe spécial, et que le plus tôt possible elle publie un bulletin commercial;

3. — que U. E. A. crée des guides commerciaux sur feuilles volan-

gezien deze in geen geval schade moet berokkenen aan de nationale talen welke innig verbonden zijn met de geschiedenis van elk land en welke rijk zijn aan onsterfelijke meesterwerken;

gezien integendeel dat de hulptaal gebruikt moet worden door de verschillende volkeren als code en middel om elkander te verstaan, en dat het aldus noodzakelijk is haar gemakkelijk en rap te kunnen aanleeren;

gezien dat het Esperanto al de vereischte hoedanigheden bezit van klaarheid en methodischen eenvoud, zoowel voor wat betreft de uitspraak als de spraakleer, het woordenboek en den schat van uitdrukkingen;

gezien de veelvuldige proefnemingen welke reeds door den handel in verscheidene landen gedaan werden;

drukt de Internationale Conferentie van Venetië den wensch uit :

1. dat het onderwijs van het Esperanto ingevoerd worde in alle nijverheids- en handelscholen in alle landen;

2. dat de kamers van Koophandel, de economische groepeeringen en de kantoren van toerisme welke het internationaal verkeer en den handel willen vergemakkelijken, zouden medewerken tot de snelle verbreiding van de hulptaal Esperanto;

3. dat de Handelskamers, de economische groepeeringen en de kringen van toerisme, welke tot nu toe nog niet overtuigd zijn van de wenschelijkheid der punten 1 & 2, ten minste ernstig de zaak zouden willen onderzoeken, en overgaan tot proefnemingen in plaats van een lijdelijke onverschilligheid te bewaren.

II. — HANDELSJAARBEURZEN

De vertegenwoordigers der jaarbeurzen van Barcelona, Bordeaux, Breslau, Budapest, Frankfort, Helsingfors, Praag, Reichenberg, Valentia, Weenen en Zagreb, vergaderd te Venetië in den schoot der Internationale Conferentie voor het aannemen van eene algemeene handelstaal, hebben zich wederzijds in drie zittingen hunne ondervinding medegedeeld betreffende het praktisch gebruik dat zij gemaakt hebben van het Esperanto, het zij voor hunne Internationale reklaam, het zij voor hunne briefwisseling, het zij in hunne eigen betrekkingen en zittingen.

Stellen met eenparigheid van stemmen vast dat het Esperanto het geschiktste, het buigzaamste en het voordeeligste middel is voor Internationale verbindingen.

En bevelen aan dat men nu, na de proeven welke met een volkomen bijval bekroond werden, er het gebruik van zou veralgemeenen.

III. — PRAKTISCHE MIDDELEN

Gezien dat de praktische werking noodzakelijk is voor de invoering van eene Internationale taal in de handelsmiddens, drukt de zitting het verlangen uit :

1. dat U. E. A. (Universala Esperanto-Asocio) onmiddellijk zou beginnen om in zijn jaarboek of elders, eene bijzondere lijst te doen

tes, qu'elle les réunisse, suivant les branches ou les pays et qu'elle les fasse distribuer selon les demandes;

4. — que U. E. A. attire l'attention des commerçants, des hôteliers, des bureaux d'informations et des agences, sur l'emploi de l'Esperanto, et obtienne des prix de faveur pour les commerçants espérantistes;

5. — que U. E. A. appelle l'attention des commerçants, des importateurs et des exportateurs sur la clarté merveilleuse des radicaux espérantistes pour la Télégraphie sans Fil. En raison des abréviations facilement comprises du public habitué au télégraphe, l'Esperanto peut, en partie, remplacer les codes télégraphiques habituellement employés par les grandes firmes. L'usage de l'Esperanto fait économiser de l'argent et évite des erreurs;

6. — que U. E. A. choisisse entre ses délégués des personnes capables de rendre les services précités;

que, quand il sera nécessaire, U. E. A. crée une plus vaste organisation et mette à la disposition du commerce, les personnes et le matériel qu'on jugera désirables;

7. — que U. E. A. communique aux éditeurs des annuaires commerciaux les adresses des commerçants de chaque pays employant l'esperanto, pour qu'ils puissent distinguer ces commerçants par une étoile précédant leur nom, comme le fait déjà la maison Bottin de Paris.

IV. — TOURISME

« 1. — La Conférence Internationale pour la langue commune du Commerce et du tourisme, sur la proposition du Syndicat de Tourisme du Dauphiné, vu les expériences faites avec succès et le grand nombre de guides publiés déjà en Esperanto, invite les associations touristiques, les agences et les maisons d'édition à publier des guides dans cette langue, ou au moins à consacrer quelques pages à un résumé en Esperanto des guides rédigés en d'autres langues, car ce moyen est le plus économique pour faire connaître les beautés de n'importe quelle ville ou région dans tous les pays du monde;

2. — La Conférence invite les Associations d'hôteliers, d'introduire l'enseignement de l'Esperanto dans leurs écoles et de faire enseigner cette langue au personnel d'hôtel;

3. — La Conférence émet le vœu que le service des feuilles-guides de format uniforme soit réorganisé par U. E. A. en collaboration avec les organisations de tourisme, en tenant compte des expériences acquises et eu égard aux conditions actuelles et à la valeur effective de cette espèce de publicité ».

V. — RADIOTELEPHONIE.

« La Conférence, à laquelle participent aussi des délégués de Sociétés radio-électriques, constate, que la diffusion mondiale de la téléphonie sans fil exige incontestablement un moyen pour obvier aux difficultés linguistiques, et recommande l'emploi de l'Esperanto pour les communications destinées à un auditoire étranger et multilingue ».

verschijnen, volgens de handelstakken, van de kooplieden bereid om in het Esperanto te correspondeeren;

2. dat U. E. A. handelsinlichtingen zou verschaffen in zijn bijzonder orgaan, en dat het zoo spoedig mogelijk een handelsbulletijn uitgeve;

3. dat U. E. A. handelsgidsen zou samenstellen op losse bladen,deze zou bijeenvoegen volgens de vakken of de landen en dat zij deze zou bezorgen op aanvraag;

4. dat U. E. A. de aandacht der handelaars, hotelhouders, inlichtingsbureelen en agentien zou trekken op het gebruik van Esperanto en bevoorrechte prijzen zou bekomen voor de Esperantische handelaars;

5. dat U. E. A. de aandacht trekke der handelaars, der in- en uitvoerders, op de wonderbare klaarheid der Esperantische grondwoorden voor de draadlooze Telegrafie. Om rede der verkortingen, gemakkelijk verstaanbaar door het aan den telegraaf gewende publiek, kan Esperanto, de telegrafische codes gedeeltelijk vervangen welke gewoonlijk door de groote firmas aangewend worden. Het gebruik van Esperanto spaart geld uit en vermijdt missingen.

6. dat U. E. A. tusschen zijne afgevaardigden personen zou kiezen bekwaam om de voormelde diensten te bewijzen, dat wanneer het noodig zal zijn, U. E. A. een uitgebreidere organisatie zou scheppen en ter beschikking van den handel zou stellen de personen en het materiaal dat men daartoe noodig zal oordeelen.

7. dat U. E. A. de adressen der Esperanto gebruikende handelaars van elk land mededeele, aan de uitgevers van Handelsjaarboeken, opdat zij de namen van die handelaars kunne aanduiden door middel van een sterretje, zooals het adresboek «Bottin» reeds doet.

IV. — TOERISME

1. De Internationale Conferentie voor de algemeene taal van den handel en het toerisme, op het voorstel van het Syndikaat van Toerisme in Dauphiné,

gezien de met bijval bekroonde proefnemingen en het groot getal reisgidsen welke reeds in Esperanto werden uitgegeven, noodigt de toerisme-vereenigingen, de agencies en de uitgeversfirmas uit tot het publiceeren der reisgidsen in deze taal of minstens tot het doen inlasschen van den beknopten inhoud in Esperanto in de reisgidsen in andere talen, want dit middel is het voordeeligste om de schoonheden te doen kennen van gelijk welke stad of streek.

2. De Conferentie noodigt de vereenigingen van hotelhouders uit, het onderwijs van Esperanto in hunne scholen in te voeren en deze taal aan hun hotel-personeel te doen onderwijzen.

3. De Conferentie uit den wensch dat de dienst der gidsblaadjes met gelijk formaat opnieuw zou ingericht worden door U. E. A. in medewerking met de groepeeringen van toerisme en rekening houdende met de verkregen uitslagen, met de huidige omstandigheden en met de werkelijke waarde van dit soort van publiciteit.

VI. — TELEGRAPHIE.

« La Conférence exprime le vœu que l'Esperanto soit bientôt reconnu partout par toutes les administrations télégraphiques, comme langue normale, jouissant du tarif de langage clair, et recommande aux Chambres de Commerce et aux Groupes Espérantistes, de faire des démarches pour que l'Administration télégraphique de leur pays écrive au Bureau International du Télégraphe à Berne, pour que celui-ci consente à ajouter l'Esperanto à la liste des langues admises, comme l'ont déjà fait d'ailleurs onze Etats ».

VII. — CHAMBRE DE COMMERCE INTERNATIONALE

« La Conférence communiquera à la Chambre de Commerce Internationale la motion de la Chambre de Commerce de Paris qu'elle vient de faire sienne à l'unanimité, et demandera que la question soit inscrite à l'ordre du jour du prochain congrès de la Chambre de Commerce Internationale ».

VIII. — LIGUE DES NATIONS. COMMISSION DE LA COOPERATION INTELLECTUELLE.

« La Conférence attire respectueusement l'attention de la Commission pour la Coopération intellectuelle de la Ligue des Nations, chargée d'examiner ultérieurement la question de l'Esperanto dans les Ecoles, ainsi que les divers aspects du problème de la langue internationale, sur les points suivants:

Le monde commercial et touristique est au premier rang interéssé dans le besoin urgent d'un langage auxiliaire pratique pour faciliter le trafic, le voyage et la correspondance.

Cette langue ne peut être la langue d'une nation particulière, pour des motifs politiques, ni le latin, à cause de sa difficulté linguistique et de son archaïsme.

Les Foires internationales et de nombreux commerçants de tous les pays ont déjà employé avec succès l'Esperanto pour leur publicité internationale, leur correspondance, leurs conférences, à cause de sa facilité, sa clarté et sa neutralité.

Pour ces motifs, la solution la plus pratique est donc de généraliser l'emploi et l'enseignement de l'Esperanto, comme l'ont déjà recommandé plusieurs organisations importantes, ainsi que la présente Conférence, qui a éprouvé les mérites de l'Esperanto comme langue auxiliaire internationale».

IX. — REALISATION.

« La Conférence constate l'importance de l'initiative prise par la Chambre de Commerce Italienne en Suisse, d'avoir convoqué la Conférence pour l'étude de la résolution de la Chambre de Commerce de Paris, en faveur de l'introduction de l'Esperanto dans les Ecoles commerciales, et émet le vœu, que la délégation britannique à la Conférence se charge de faire connaître les résultats de la Conférence aux Chambres de Commerce et aux Associations commerciales du monde entier. En outre, la Conférence prie la délégation britannique d'organiser une expérimentation internationale de l'enseignement de l'Esperanto à des commerçants de pays différents».

V. — RADIOTELEFONIE

De Conferentie, waaraan ook de afgevaardigden der radio-electrische vereenigingen deel nemen, stelt vast dat de uitbreiding van de draadlooze telefonie over de wereld, ontegensprekelijk een middel vereischt om de moeilijkheden op taalgebied te overkomen, en beveelt het gebruik van Esperanto aan voor de mededeelingen bestemd voor vreemde toehoorders van verschillende taalgroepen.

VI. — TELEGRAFIE

De Conferentie drukt den wensch uit dat Esperanto weldra overal door alle telegrafische beheeren zou erkend worden als normale taal welke het tarief van een duidelijke taal zou genieten en beveelt de Handelskamers en de Esperanto-groepen aan, stappen te doen opdat het telegrafisch beheer van hun land aan het Internationaal bureel van Telegrafie te Berne zou schrijven ten einde te bekomen dat het Esperanto op de lijst der aangenomen talen zou bijgevoegd worden, zooals reeds door elf Staten gedaan werd.

VII. — INTERNATIONALE HANDELSKAMER

De Conferentie zal aan de Internationale Handelskamer de resolutie mededeelen van de Handelskamer van Parijs, die zij met eenparigheid van stemmen heeft aangenomen en zal haar verzoeken dat de kwestie op de dagorde van het toekomend congres van de Internationale Handelskamer, zou ingeschreven worden.

VIII. — VOLKERENBOND. — KOMMISSIE VAN INTELLECTUEELE SAMENWERKING

De Conferentie vestigt eerbiedig de aandacht van de kommissie van intellectueele samenwerking van den volkerenbond, welke gelast is met het onderzoek der Esperanto-kwestie in de scholen, en eveneens met het bestudeeren der verschillende zijden van het vraagstuk der Internationale taal, op de volgende punten :

De Handels- en Toeristenwereld stelt ten zeerste belang in de dringende noodwendigheid eener praktische hulptaal om het verkeer en het reizen en de briefwisseling te vergemakkelijken.

Deze taal kan niet diegene wezen eener bijzondere natie om politieke redenen, noch latijn om zijne taal-moeilijkheid en zijne verouderde uitdrukkingen.

De Internationale fooren en talrijke handelaars uit alle landen hebben reeds met bijval Esperanto gebruikt voor hunne Internationale publiciteit, briefwisseling en conferenties, om reden van zijne gemakkelijkheid, duidelijkheid en onzijdigheid.

Om deze redenen is de meest praktische oplossing dus, het gebruik en het onderwijs van Esperanto te veralgemeenen zooals reeds verscheiden belangrijke inrichtingen aanbevolen hebben, evenals deze Conferentie, die de geschiktheid van Esperanto ondervonden heeft om de rol van Internationale hulptaal te vervullen..

IX. — VERWEZENLIJKING

De Conferentie stelt de belangrijkheid vast van het initiatief genomen door de Italjaansche Handelskamer in Zwitserland, welke de conferentie heeft bijeengeroepen, voor het onderzoek over 't besluit der Handelskamer van Parijs, ten voordeele der invoering van Esperanto in de handelscholen, en drukt den wensch uit dat de Britsche delegatie in de Conferentie zich zou gelasten, de uitslagen van de Conferentie te doen kennen aan de handelskamers en aan de handelsvereenigingen van de geheele wereld.

Daarbij, verzoekt de Conferentie de Britsche afvaardiging eene Internationale proefneming in te richten betreffende het onderwijs van het Esperanto aan handelaren van verschillende landen.

HISTORIA FESTO EN ANDENNE

Sur la dekstra bordo de la Mozo (Meuse), en duoncirko el grandaĵ ŝtonegoj kronitaj de arbaroj kaj de verdaj montetoj, kuŝas la urbeto ANDENNE.

Ne povas deteni ekkrion de admiro la vojaĝanto, kiu alproksimiĝas al ĝi, — ĉu li ekvidas ĝin elirante el la longa tunelo de la fervojo Namur-Liége, — ĉu li eniras en ĝin trans la ponto de la Mozo, — ĉu li, malsuprenirante de la Kondruzaj altaĵoj, subite, je l'turniĝo de l'vojo, vidas preskaŭ ĉe siaj piedoj la beletan urbeton kuŝantan en nesto de verdaĵoj.

Tiu urbo de okmil loĝantoj, tiel kruele turmentita dum la milito, fieriĝas pri siaj pasintaj gloroj. Oni povas diri, ke ĝi estis la lulilo de l'franca dinastio de l'Karolidoj.

BEGGA, filino de PEPIN DE LANDEN, fondis la urbon konstruante ĉe l'piedo de la montetoj monahinejon kaj sep preĝejojn.

Ŝia filo, PEPIN DE HERSTAL, estis la patro de KAROLO-MARTELO la glora venkinto de Poitiers, kiu naskiĝis en Andenne kaj tie vivadis ĝis la aĝo de 12 jaroj.

Karolo-Martelo estis la patro de PEPIN-LA-MALLONGA, kies edzino estis entombigita en Andenne, kaj la avo de la plej glora el ĉiuj imperiestroj, KAROLO-LA-GRANDA.

Ĉiuj tiuj famuloj naskiĝis en la Mozvalo kaj la tuta familio enpenetrigas en la Andenne 'an teron siajn plej profundajn radikojn

Pieme kaj fiere la Andenn'anoj konservas la memoron pri la sankta fondintino de sia urbo kaj pri ŝia glorega idaro. En la plena unueco de ĉiuj koroj, ili laboradas de unu jaro por pretigi grandajn festojn je la honoro de Sankta Begga kaj de la Karolidoj.

La okan de julio 1923 granda sekvantaro trairos la stratojn de la urbo, memoriganta la historion de nia lando de la Galloj ĝis Karolo-la-Granda.

Tiuj festoj estos manifestado ne nur mozregiona, sed vere nacia kaj interesos ĉiujn belgojn. M.

